

Thanksgiving

America a secularizat recunoștința. Aș putea descrie variantele de peste tot în lume ale unor sărbători în care expresia recunoștinței, pentru un succes – recoltă bună, expediție reușită, investiție profitabilă – e parte a conștiinței religioase. Dar sunt înclinat să ignor istoria internațională (la nemți, olandezi, unguri, peste tot) a acestei sărbători, pentru că dacă America are o sărbătoare tipică, ea este *Thanksgiving*. Motivul celebrării e mai puțin evident în praznicul așa-zis tradițional. Americanii vor spune: în amintirea primei sărbători a recoltei, din noiembrie 1621, cu dovleci, cu fructe de pădure, cu ceea ce plantau băștinașii. Pelerinii, *the pilgrims* în engleză, au supraviețuit și recolta le-a permis să continue colonizarea. Povestea e frumoasă, dar mai mult folclorică. Ceea ce e important e că Thanksgiving e ziua în care familiile se redescoperă, în care prietenii se vizitează, în care cei săraci sunt amintiți și invitați la masă... În fine, o zi mai liniștită, cu bucate de tot felul, nu numai curcan, care este tipic, dar și vechi rețete de la bunica venită din cine ce știe ce colț al Europei, din Asia, de peste tot...

Da, se gătește, și uneori foarte bine, și se mănâncă la masă, fără graba zilnică (*no fast food!*), fără presiunea competiției. Pentru mine, Thanksgiving a început în Providence, Rhode Island, unde mi-am început cariera universitară americană. Am avut la masă colegi de facultate și studenți. Au venit și câțiva vecini. Toate obiceiurile, mic și mare, deștept și prost, de stânga sau de dreapta, nu avea nicio importanță. Acesta a fost momentul iluziei depline. Nu am renunțat la ea. Viața fără iluzii e săracă.

Sensul adevărat al sărbătorii se poate deslusi dacă dăm la o parte reclama, demagogia. America și-a însușit Thanksgiving în mod oficial în două etape: în 1863, Abraham Lincoln a proclamat ultima joi din noiembrie pentru *toate* statele ca zi de sărbătoare așa-zis națională. Până la momentul Lincoln, fiecare stat și în fiecare stat fiecare unitate administrativă aveau ziua lor de Thanksgiving. Americanii aveau însă nevoie de unitate după Războiul de Secesiune, marele lor război civil care a marcat sfârșitul sclavagismului. Sub președinția lui Roosevelt, la 26 decembrie

1941, s-a schimbat nu numai data (a patra zi de joi din lună), dar și telul. Să nu uităm: cu câteva zile mai devreme, americanii au avut experiența bombardamentului de la Pearl Harbour și s-au decis să intre în război. Nevoia de unitate, din nou! În plus, niste banale motive economice. O sărbătoare poate stârni un comerț activ. *Black Friday*, vinerea de după calmul mesei de Thanksgiving, e ziua în care neguțătorii fac profit: afacerea nu mai e în pierdere (*in the red*), ci în plus (*in the black*). Prăvăliile sunt atunci sub protecția poliției.

Thanksgiving este o sărbătoare seculară menită să aducă America într-o stare de unitate pe care n-a avut-o niciodată în istoria ei. Probabil că minunea unității nu se va realiza nici în acest an. În țara competiției nelimitate, unitatea rămâne o himeră. America n-a fost niciodată mai dezbinată ca astăzi – și niciodată mai prosperă (în ciuda tuturor războaielor pe care le poartă).

Mihai NADIN